

12.3 (5A6x)
A 76

субтропическое управ-ние при Каржас-
essr jlarkomdgial us aṗə iqou asubtropikəṗ uəṣḥarta. ჯილკომდგიელ უს აჟე იკოუ ასუბტროპიკაჲ უეშარტა.

Абхаз 3/87

аромеранца баһуакua рṗə
анрхəнрак iataxəu ausurakua

introdukciəṗ aazarta
aspecialist a. i. zareckii.

aqua 1934 ṣ.

Itnaṗt zegiəeidkəla aṗaakəra subtropik-
kua rṗara ṗaradəula ailṗaara inṣtitut.

НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА
АБХАЗИИ им. И. Г. ПАПАСКИР

Зареский, А.

Летние работы в
помещенческих сараях

34-51721

aplit № 74-a.

atiraz 750.

azakaz № 668.

rrk1əpxit agazetkua „sovetskala abxaziei“ „apsnə qarpli“
rk1əpxiərtə aqnə.

U 460
803

apomeranca bahyakua rɸə anpxənra*k* iataxəu ausurakua

amandarin, alimon, apatərkal egiərt urt iriəuugie apo-
meranca ma acitruskua ha xizkə aɸə eidkəlau, asovetɸ sub-
tropika zlaqau ala ɸədala. apsnə, aɸei ahai egiərt aɸər ɸəia-
akua rəqazəsa aɸkies eijouɸ. apomeranca iajlou raaisa hara
hɸə iguahtəuoiɸtei akər zlaɸəua ala urt akuliɸurakua rəku-
naga ireiɸəu akə rəgxar-qaməluanə iaabeit; irzəuɸəu zegiə
ckia irxuxɸəuɸ, abahɸakua zegiə rɸə ɸagək ala akumkua,
abahɸakuei araionkuei zleipšəm rxuxɸəuɸ. nasgie apəɸara-
kua iaɦdərbeit kunagala iaazou acitruskua, kunaga iakuɸa-
mkua zəzhaua apomeranckua reiha aaryara šəɸɸhaua, iei-
hanə aɸər šəɸəlaəua, eiɦarakgie, aɸaa eiɦa šəɸɸhaua. ui
aqnəɸ apomeranc bahɸakua rkuɸz larda aɸɸanə išdərgia-
ɸəua dərənə rəkunaga aqəɸara xyaa azuəmzarouɸ. dəryagieɸ,
oyə idərnə imazaasa akə əqouɸ. apomerancakua larda šə-
kusa zxəɸəua kuliɸrouɸ.

akə zəgxanə zəɸɸhaua rakuɸam šəkusək, eiɦanə mou,
era aškusa zaɸ aynauɸqa maɸkgie. apomeranc bahɸakua
rzaapsara iagxaz maɸzargie ui aškusan mou, egiərt aškus-
kua rəzgie aɸər ɸalara larda iagxəuoiɸ, aɸəiaakua rguabzia-
ragie eiɸaxəuoiɸ. aɸlakua rguabziara larda iapsouɸ, izban
akuzar, aɸla eɦarak aguabziarouɸ aɸən aɸaa azəɸɸhaua.

apomeranca bahɸakua rɸə anpxənra*k* iataxəu auskua
zegiə xə-qara ifouɸ: 1) anəɸ azaapsara, 2) ipərxagakou raku-
para, 3) aɸlakua rzaapsara.

anəɸ azaapsara apxən

apoməranca*k*ua zegiə ajaakəra daara irtaxəuɸ, aaryara
axəqau araionkua rɸə zəkuparada rəzhauam, apsnə ahaua
zeipšrou ala apomerancakua zəkupara rtaxzam, izban aku-
zar, ara akua ileiua aɸla azharei aɸər aɸalarei rzə iɸataxəu
iazxəueit. apsnə lasə-las aaryara qalaluoiɸ, axa ara aaryara
akər inauxargie aɸla inazougie ikupšəugie rəfat ououuanə
ianakə usqa ɸartam, anəɸ iɸakunagəua ɸanaamtou iqəɸazar,

aaryara may azə, sənpəŋqia ietitahau rakumzar, ikupşəu açlakua rəzgiə ilitam. egia us akuzargiə, aakiəskia abahəvə ietitahau akupşkua rzə daara ilitəup aaryara akər inauxar, usqan anət enaamtau akunaga azəurada azəkuəparagiə ataxəup.

açlakua azə maynə lassə-las rəkuəpara kunagam, başa akurz aznarhaueit, iara izlaxuartou akgiə əqam, izban akuzar, azə maynə ianaçərou anət iaxənzataxəu azə aləquam, iazeijou oup iqaləua. apətarakua rəla ilakurgəlaup (idərəup) açla azxara ačəpəmar azeiorakum znə-zənla egiazeijou, izqan akuzar anət ajaakəra maynə eiur açla azejara alšarəpa ilasjanə, iurkinə ialboit. ui aqnəp irajanə xrəŋ-xrəŋ iəçəpə-lazar eionup. latak 2 vedrak ireičəmkua ieiurou. azə ačəparaan açla iakurşanə, ačanax eips anət rguayanə iqaçərou azə iaxabalaqı ixəçnə imcaracə. 1929 şk. raan aaryara anəqaz apxən apətarakua iqahcaz iahdərbeit iara ui aşkusan aapən ietitahaz amandarinkua apxən zənəi azrəçəpara şrəzxaz (2 vedrak latak azə). açla iakurşanə azə axənzaçərou aguam—çam akuŋzarou, ma anət abara akupsazarou, us azəuzar anət ajaakəra albara larda iaqazəuoit. iana-kuzaalagı açla ietitahau ubas azəulazar kunagaup, izban akuzar aaryara anəqau apxən azə eita zərou akə—eips iaxoit. aamtala ietitahau açla (mart anqamta iarknə aprel abza ačənza) ubri aqra alət akra iaxizəuoit, apxənra aaryara mçuxzak (3—4 mza kua anəmleiua) qaməluazar zəçəpara ataxəmxarəpa.

açiaa azaçəparaxı axə anxa; 1—15 səntiabr iannays, azaçəpara kunagam. ubri anaxəs aaryara iqaləua ilitam, açiaa iazeijou azalşajuam. aiei, ubri aamta iannays azaçəpara ŋqiaras ialšara ui oup, açiaa azhara arour qalap (pyratəgalan anazaranza) apomeranca ciaa pşkaraxkua rəzhala ubas iqou, iškupşəu azənra ačaa rzaair irzəmçhar qalap. ubasqan ubas iazeijou akə aləmsuanə iazeionə iqou, aamtala anət akunaga azəunə aqazaarou.

iahhaxieit, apsnə ahaua zeipşrou ala, açla nazakuei, nasgiə zdac bzianə iakəz açlakuei zəçəpara rtaxəm ha. ubri iackəup, hara hhaua zeipşrou ala anət aamtala iakunagaua aus azəura. apxən anət ahaskiən azə ickianə ieliməyya iqazarou ui uss iamou. hara hçə apomərancakua zegiə zxarhə xə-bonək zmou „abnaç“ limon-hə izəltou oup. ari apat haraknə iamou, xaguxa alda içalajuam. apat ačkuku-

rei ada eihabkuei xəxi adgiəl iazaaiguazənə iqoup, 2—4 sm. irehanə içaluam. ahaskiən igəlua adgiəl ajaakəra rajanə ialnəjjaauəit, ubri aqnəp anəi ezkiəngiə ickianə iqazaroup. ahaskiən enənharja, ačiaa iara-qarak ajaakəra amazkəuaz nahxəit. anəi eskiəngiə ieiməyya iqaçənə ihamazar, amər ašəra ialnarpşşua ajaakəra hqazəuoiť,

arəiarei anəi arpprei eraznakpəi usup, ari aus napəla (pağala) iuuoiť, mamzargiə ikəzəoijamzar aƞə—kultivətorla, ma traktorla. aƞə—kultivətorla iaxəqaluə, aƞə ačla iaxazaaiguaxəua, amaxukua rajak exdaqamxac abahya ƞakua rƞoup. amandarinkua axrəzhau abahyakua rƞə aƞə—kultivətorla aus ura azəqaluam, izban akuzar, amandarin „unşiu“ ilaqunə ičəkinə iazhaueit, ui amaxukua rəçqa aƞə mou, aoypsqiə dəzzəçsəuam. ui eips iqou abahyakua rƞə iara ui iazkənə iqaçau amaxukua rəçqagiə anəi zərppəša traktorloup auəs şəupəu. anaaraƞə ƞəla ma traktorla aus anəuua, xaxənp xaguxa akumkua nadaadoup işəjaouiupəu. anaaraƞə xaxiənp alada ijaouiazar, akua oiuoiuanə ianleiua anəi abziara ikuzzanə iagoit. zaqanp irəiupəu, anəi rppəu uzərbəua apxənra zeipsraxəuoup. apxənra zəsaamtaxar lassəlas iataxxəuoiť arəlara. abahy anazakua pxənraç azə 2—3 np irəiupəu. aznəla kunagoup ačlakua itnə eneilgalagi, ayənrafa—1—15 mızə raftaxi, ahaskiən aafa zeipsrou ala; axənrafa 1—15 sentjabr iaxəmgakua. 15 sentjabr enənaxəs azəçəpəra şəqaməlua eips, anəi arppragiə qaləuam, izban akuzar, ačla iƞou mou inəzougə akətrəj azhara arouoiť, azən ačaa ačhara rjəuadayxoit. pxənraç azə 2-np reiha enərafaşəmxəuagi qalouoiť, akua aleifa zeipsrou ala. ubasqan aznəla anataxəu apasa iahhəz aamtazoup (ačlakua şəitra ianəitlagi), ayənrafa—1—15 avgust azə. 2—3 şəkusa zxəçəua aqahyakua lassəlas irəiupəu, excalagi 3 np ieicəmzaroup. ckia idərnə haqazaroup, ašər bahyakua, apomeranc nəzlou, fardaşəkusa iqou şəiaakou; abra farda iapsoup, abahya exənəzəxuupəu kunagala aazara. ubasqan zaqa ibzianə iaazou aqra, ačiaakua amç rouoiť, azən ačaa rəçhəuoiť, ibziəngiə iəiuoiť.

apərxagakua rakupara

apomerancakua ƞəlas exrəzhauazaalagi, asovetp subtro-pikagi nalənə, apərxagakua rajazanə irçəçoup, eiharəzək „červeç“ ha izəltou axuackua. art apərxagakua ačlakua da-

ara irzeijoup. acla amc anmayxalagı, enkuadaxalagı, aira-
gıa iagxout, acaa azemuhauagıa iqaləuoi.

enakuzaalagı urt acla iapərxagau axuackua rajak irfia-
mzaroup, izban akuzar, urt acla amc armayrada atarxara-
zagıa rəlsoit. ubri aqnəp ubart axuackua uƣazknə ezkiən-
gıa rakupara uafəzaroup. apərxagakua rakuparaan axuac-
kua zləuanə iqau ašham aqlakua irəkupazarop.

eiha ieicərdəruanə, ipəfanə axuackua rzə šhams ojraa-
nza iqaz agazi asapani reilazya (r'emulisia) oup. ui şəqar-
çəua abasop. 12 litra (vedrak) azə atəqƣ çuan iltəpanə
arpxara ialagoit. azə enaaquəndaxalagı 2500 gram asapan
eja, ma azzag sapan (aeja eiəəup) ilzaačanə idərşuoi. azə
aşra enalagalagı, azə eilrəxua 12 kilogram agaz xuƣ-xuƣə
ialarpoit. agaz azə enalarəəua amca daara iağəxıçarəup:
amca iakuparəpa, ma amcəbz rajamzaroup; ačuan amca tam-
laroup. agaz zegıa aloupoit, işlaroup ieiləurəxlaroup azgıa,
agazgıa asapangıa axƣat eips ijpənə iqalaanza, nas amca
açəuxoi. axips anaaxƣlagı, vedrak eilarş ačuan iaytəxnə
abocƣka itoupoit, 8—9 vedra başa zgıa acurələuoi. ubri
ailazya cƣia ieilrəxnə aqlakua irəkupoi.

akupara apxia akupaga pətarəup. oja eharak irələtanə
inəqurgəua akupaga „avtomaks“ formoup. ui enpəutua, are-
zina apsəp avsuazar guoutaroup, azərıga akujkua akə rpə-
rafaazar, anasos bzia aus auazar azə aoirəquazar guafaza-
roup. azəkupag angoutalagı irxəiou ailəpa touəəuoi. azə-
kupag iakəua $\frac{3}{4}$ roup itouəəua, ipəmzaroup, mamzar azə
iaguçasrafa ezəqaluom. ailazya axrazag guza ikəlqnə itəpa-
rəup azərıga akuj iapərafaşa alamfarazə. ui aštaxı apsəpca-
rtakua iroiuiuanə itəhanə, azə iaguçasşa apsəp anasosala
itourçəuoi. ui zataxəu ui oup, akupag azə apsəp acnə ia-
ntıraaua, icqianə amətəi eips iakunəpəuoi; azə apsəp actə-
mqıar, ipənə ieizaknə itıraaueit, abonəckua rqiəqıara iaxi-
zanə azıtrə ezrəkupom, axuı amcxu başa icoit. akupara işa-
ƣəu apsəp kuadaxəua ialagar, anasosala apsəp ƣəç itarç-
rəup. akuparaan abonəc xaxıgıa aqƣalagı exıəgzan aku-
para ahasab kəzarop exəmbaazaz qara nəmıxarəpa. ubri
aqnəp akupag apənça aboirə mətə bzak eiha iaqugamkua
ikəzaroup. amaxu ailəçərə enrəkupəua unapala iaaimərt-
tanə exabalagı irəkupazaroup. işakuxalagı zahasab kəəu
ui oup, acla şeibakəu axuı axakupam qara nəmıxaroup.
açəiaa axəkuj iarknoup akupara şataxəu, acla şeibakəu

iakurapəpəp, abonkua rxaxigio rəçqəgio, adaxugio ayna-
uçqəgio, amaxukuagio agujgio. znə enakupalagı aftaxı
8—12 saat anəiaslagı ietitakupəpəp; ubasqan oup effekt
nazə anəqaloua, axuackua zegio anpsəua. zənpəi akupara
macara anakuxa egioqəçatəm, izban akuzar, aşham ial-
şəua mayzaxəuoit. y-np akupara izakuzaalagı akə ialnamə-
rşəuanə enəqala aşham (axut) amç rəououatəp 1,5—2-np,
vedrak eilarş 6—8 vedra azə alapanə.

oj iaazkulaz „apərxəqakua rakupara agup“ axuackua
rnəxrəzə amşənha sapan zəya akurpəua ialagəit, vedrak
azə 300 gram asapan alaclubanə, agazəi asapani eilarsəua
rəqəçara ackiəs ari aqəçara marioup, axugio yənp ieiçəup,
axa ari axut amç eiha ikuadoup agazi asapani reilars (r-emu-
lisia) aasta. amşənha sapan zya aqəçara marioup, zəxiloup;
300 gram asapan 12 litra azəxi ialauquboit. akupala era-
koup.

apərxəgakna rnəxrəzə akupara pxənrak 2-np ieiçəmza-
roup. apxiatəi akupara kunagoup açlakua itnə enaailgalagı
2-3 mçəbja raftaxı, uanza akupara qaləuam, altəi akupşi
pşkaup, axut rzeijoup. uanza iakupəuazar axut amç daara
irkuadatəp, usqan xuacgio azləuam, aharq mçxugio coit.

enakupua esəmşə uaalgacəpxiaza akupaga (apparat)
təjjaazaroup. ubri azə akupaga azəckia arəzag ikəlxnə itou-
pəuoit, apşəp tourçəuoit, nas azərtga apənça aaurtəuoit. azə
itjraaua ckiaxaanza itəzzaalazaroup. akupaga ui aqra izəzza-
pəu ui oup, akupaga aynauçqə, akə ieişəm arezinakua rşə,
aşham aiua taxar daara irzeijoup, irlasnə ipxastanəpəuoit
akupaga ma aiuakua.

III. açla axata iazəupəu.

iazəupnə iqau açaa iaryaz axttareı, izxahau avçiaakua
ramxrei əlaqakua rəçərgələrei roup,

iyaz rəxtjara enakunagau iuni-iuli mza rzoup. ayakua
rəxtjara zənaskiagəpəu açaa ialəz amaxukua zegio aapən
aaimtəzə erəznək iyuam, akər ikiasanə ieiləukaəuoit ayara
1-2 mzo iadxəloit, amş zeipsrou ala. itəfui akua anleiuə
amşkuei maynə, amər mşkua rəjazar açaa iaryaz ilasnə
ieiləukaəueit. us akumkua amər mşkua mayzar, açaa ialkuaz
akujkua lassə iuzeilkaauam. aapən şaailagı açaa ialəz ama-
xukua rəiuə ayara işakurkəz erəznək rşəudərboit, axa exə-
nzayua ubarəpə ianəqaləua iuni-iuli mzo rzəoup. ui aqnəp

yənp usxari aharq mɛxu cari rəkəs, ui iaharbaz aamta ɛfə-
nza igazar eionəp. irhueit uqas, amaxu axənza yau eraz-
nak ixɟarəp, mamzar exaibgau iazeijoup ha. ui iaşam,
izban akuzar, ara hara hɛəi, zagranicei aguatarakua iazə-
ruəz rəla ui irhua zla iaşaz egirəmbeit.

ui anays uss iqau exənzapxənrougiə izxahau alapə
iaxəlçəua avɟiaakua amxlazaroup. ui eipş axazərmuəz abah-
ɟakua rajanə iaabaxeit, ua us iqoup, aɟla şeibakəu y-ba
irəlxəp—akə, izxahau iyalçəz avɟiaakua, egii—iaxahau. ui
eipş ixlapşradau abahɟa, zaraləmzar kiars ialou egıqam.
iqamlaroup urt avɟiadkua amanə, eraznak iamxlazaroup,
mamzar aɟlakua rəzhara uadayxəoit, irxuafəuoit. abahɟa
aamtala uɟalanə avɟiaakua aməuxlaroup. lassə-las iguatala-
zar ui us xiantaxəvom. aamtala enkupşəu uɟakuərɟar una-
palagı iamuxəoit. enakuzaalagı exənzakupşəu ixɟarəm, ixəj-
ɟarəp, us azuəzar avɟiaakua rxəlçra eiçanarxəuoit. ui hhitha,
avɟiaakua ramıxra xəpanə ionouuaxazar, aseɟatorla ixɟaza-
roup, axiarxı ataxxargıə qalap. eilyaakua anxəuɟɟua, avɟia-
akua rakuzaaıt, axɟastakua zegıə ui iazkəu aɟla axıfə ma
atəga zeit rəxıfəzaroup.

atər zɟalua, iıua apomeranca (amandarin, apatərkal
urt irıuu) bahɟafə ɟədala uazɟahanə uaftazaroup aɟargəla-
kua ratara.apomeranc bahɟakua, eharak amandarin „uns-ıu“,
mɛxu iıuoit, amaxukua rɟəiaartaɟə mɟə rəmazam, amaɟa-
kua mou amaxn nazakuagiə atər axiantra iɟnarəıərıuoit. ubri
aqnəp atər axiantra amaxkua arxua şəubalagı eipş (ui guou-
talaroup) eraznak aɟargəlakua rətalazaroup. ui aus znək
iqasçeit ha utənɟəmıxaroup. sentiabr abza, ma oktiabr ağə-
lamta inarknə, atər aquazra zeipşrou ala, 2-3 mş rəla znə,
ma 5 mş rəla znə, ataara zaqa iazaaigou aqra lassə-las aba-
hɟa uaxəsənə atər mɛxu zmou amaɟakua amaxukua çaurgu-
alaroup. ui aus enaamtou iqaçazaroup; ixəpar amaɟakuei
amaxukuei xəjjar qalap. ubaşqan axiantra reiha izmou amaxu
ma aɟouuə iɟouərənə ikahueit. ubri oup eharak apxasta rəɟa
qazçəua, axjara eiha, izban akuzar, agıərt ieibgau amaxu-
kua mou agıjgiə iazeijaxəoit.

IV. apxən arɟəra atara.

irhoit, apomeranca bahɟakua apxən arɟəra rətararoup
ha. rɟəras eharak iadərbəua aseliɟroup, ma atəysa ɟə amə-
nii, atara enaamtou zərhuə iıulı mzoup. ui irhua iaşoup

abahya nazakua rzə. axa abahya pakua rzə xuartaras ialou egıəqam, izban akuzar, apomeranca çla ɸa rapxiarəi ayə-şəkusa ieipfnə zharoup izɸəu; ubasqan azotɾ rjəra (aseliŋra, amonii) anaiu açla azhara iacnaçəuoiŋ, inaskianagəuoiŋ iana-taxzam aamta aɸənza, ɸəyratagalannza. ui aqnəɾ ɸyratagalan exənza azhaz akupşra azənnza iazluam, azən açaa iəloit. ubri aqnəɾoup abahya pakua apxən arjəra rətara kunaganə izəhampxiəzəua. bzla aira ialagaz abahyakua (5-6 şəkusa zxəçəua), nasgiə abahya nazakua irəzuəzar daara ikunagaup izban akuzar, açla nazakua rezhara nkəloup, rəzharta rajo-up azotɾ rjəra rzeiouxəuoiŋ oup.

arjəra anataɾu iuli mzoup, iuli 15 mş irxəgamkua. ui iannays, avgust mzə anakuxa, açlajkuagi irətarəm, izban akuzar, rəzhara eilanagəuoiŋ, ɸəyratagalang pxaranə ianəqala, rəzhara arouzəuoiŋ, akupşra açaa iagarəɸa.

abahya nazakua rɸə çiaak (çlafapak) azə zagas iqoup 200-400 gr. atəyşə-ŋŋə amonii, açla azhala zeipşrouala. arjəra anataɾəu akua aleira enaɸəu oup, ma akua aŋtaxiqia.

V. apomeranca bahyakua rɸə arjəra eja atara

oj haazkulaz apomeranca bahyakua zegiə ɸəç enəqarçəua auac-rjəra amtakoup işəqarçəua. abahya nazakua auac-rjəra eha ixərhagoup, axa auac axərhagara adagiə anəŋ bzianarəuoiŋ. anəŋ bziaxar, ipsəlaxar, auəsuragiə manŋaləxoit; apşə alaŋŋarəɸa iqalar, açla azhara iazeiouxəuoiŋ. anəŋ astruktura abziaxara hara hɸə larda iapsoup. amineralɾ rjərakua auac iamou ui abziara rəlam, ubri aqnəɾ anəŋ aqazəla zlei-ouərɸəua egıəqam. auac ojɾəi aamta işahjmaɸəu guatanə, auragiə şəuadayxaşa dərnə. anəŋ aqazəla eiouəzɾəşa dəɸa hasabk hxucroup. ui ahasab „alac açajəouara“ ha, ma „azən ejarala arjəra atara“ ha iəltoup. ari ui oup, apxən anŋamtazə, ma ɸəyratagalan anaəçəslagi abahya abjarakua rɸə aciaa zərjŋəşa eizəzgəua: aqud, agorox avika, acamqur ub. egır. rəjla larçəuoiŋ. aapən iyagəlaz aejara içarjəouoiŋ; ui ala inargzəuoiŋ izkurkəz aybagiə: akə—açla zərpsəlaşa, eharak azotla ibrakiatxəuoiŋ; ybagiə—içarjəouaz aejara uack zauz eipş anəŋ arpskəuoiŋ, iarbzioit.

as exəqauçalagi qaləuoiŋ, akəzəoukua rzaargza, izban akuzar, ajaouara axaləmsəua bahala ahaskiən yarhnə içauzəuoiŋ.

apsnə ahaua zeipsrou ala aamtala, ieionu akə hpsaanza alac çajauarazə ilaçatnə iahpxiazəuoit azənlaçara avikəi akiari eilapsanə. 1 ga iakupsatəup 1,5 centner ajla (centnerk akiar, centnerbzak avikə).

arjəra eja azə ui azən laçara iqarçəua, anət arpsəlarei aqazəla arbziarei rəda anaarəpə izlaxuarta dəuu ui oup, pəyratagalani aapəni akuarşəykua raan anət eidnakələuoit, anət abzlara ayar ianargəuam.

nasgĩa, alac əçazra dəpə hasabk azuəzargı qaləuoit. ahaskiən raja iyagəlaz zegĩa əçaujaouar açkias, ieionumi aya rxnə ikuganə alapə iaanxaz əçaujaouar? us asovxozi akolxozi aapən zaa idərxər, aya rouoit, iaanxaz ayalapə içarjaouar, anət arjəra artəuoit. iiaşoup, aejara iyagəlaz zegĩa əçajauarazə ialsuaz aeffekt aqra alşuom, axa rajak eiyərgəua egəqam, izban akuzar, ua ilan açəiaakua, anət zərpsəlua azot eharak rdackua rəpə imqumədərsanə izmou.

apomeranca bahyakua rəpə abjara kulitəurakua.

abahça axənzaşau, açlakua axənxzmauy akəraamta açlakua rəbjara abjara çiaakua ha izəltou oyə ileiçəşə rajoup. ui eips iqau açiaakua rəlaçaraan pqaras iqou art roup.

- 1) açia alapə metrak ieiçnə iazaaiguamzaroup ilaçau.
- 2) abjara çiaakua rzəhan arjəra mcxu pədanə iataşəup, mamzar açla afat amarkəuoit, açla iazeijaxəuoit.
- 3) ilaçatəu şəkusəkpe i laçaləxəup.
- 4) adgiəl mcxu iŋəlzəjjəua laçatəm. (aqkurei, atatən).
- 5) ixilanə pəyratagalan arašara ztaxəu laçatəm.
- 6) ilaçatəm açiaakua irxahhaşa, zfašər içaxaşa, dara açlakua çarguara dərəupəm, urt irəlapxiazatəm abətat, ui abahça pakua rəpə ilaçazar iqaləuoit.

abjara çiaas iqaləoit autərtəx çiaakua reiharak, afbatı apqara iəcanakəua alamkua. autra azakuzaait, arjəra eja azaku azənlaçara hasabla ilaçat bzioup afakar gorox ha izəltou, ui akəlia eja anaapəuxlagı iaanxaz aejara şeibakəu (axparaxəi abonəi) rjəra ejas adgiəl iəaujaouoit, ma iəauzəoit. ari daara ixuartou akə oup ha hguə iaanagəuoit, izban akuzar, akə—adgiəl arpsəlarei anət arbziarei alşəuoit, y-bagiə,—adgiəl başa innaquam, akər iapsou autərtəxgiə aznar-

hueit. as aura, abahya aŧer ʔalua, iia iqalaanza abjara
adgiel akər alçəuoit. art akulitʔurakua abahya akura zaqra-
zaalagi aʔə ilačazar qaloit; egiert autratəxkua abahya zə-
kura nazau aʔə iqazar qaləuam.

ara ianəu zegiə uaxərpšəua, apomeranca bahyakua irə-
mou auəskua iuadayəm, axa lassə-las iataxəu roup; ubri
aqnəʔ aharq irəkuzəua akər irajoup. us egia iqazargiə, ačla
kua rəbjara ilau abjara kulitʔura akurz sarda ilanarquoit.

asovxozkuei akolxozkuei ckia idərnə irəmazaəša ui
oup, apomeranca bahyakua rəzharagiə rəiragiə bzəiaxar
rtaxəzar, abra ianəu ausuʔkua zegiə enaamtou irəgməʔkua
ckia iqarčaroup.

15602

622